ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ANTONIO LA PERGOLA

της 11ης Νοεμβρίου 1999 *

I — Νομικό πλαίσιο και πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης και ερώτημα που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ)

1. Με διάταξη της 7ης Απριλίου 1998, που πρωτοκολλήθηκε στο Δικαστήριο στις 12 Ιουνίου 1998, το Bundesfinanzhof (Γερμανία) ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί, κυρίως, επί της ερμηνείας του άρθρου 33, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3665/87 της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 1987, για κοινές λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος των επιστροφών κατά την εξαγωγή για τα γεωργικά προϊόντα [1], σε συνδυασμό με το άρθρο 29, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2220/85 της Επιτροπής, της 22ας Ιουλίου 1985, για τον καθορισμό των κοινών λεπτομερειών εφαρμογής του καθεστώτος εγγυήσεων για τα γεωργικά προϊόντα [2]. Το ανακύψαν εν προκειμένω ερώτημα έχει ως ακολούθως:

«Έχει το άρθρο 33, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3665/87 της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 1987, σε συνδυασμό με το άρθρο 29, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2220/85 της Επιτροπής, της 22ας Ιουλίου 1985, την έννοια ότι η κατά τα 20 % προσαύξηση πρέπει επίσης να εφαρμόζεται στην οικεία επιστροφή λόγω εξαγωγής οσάκις το εμπόρευμα που είχε τεθεί υπό τελωνειακό καθεστώς αποταμιεύσεως για να τύχει επιστροφής λόγω εξαγωγής, σύμφωνα με τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) 565/80 του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 1980, και των άρθρων 25 και 26 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3665/87, δεν εξήχθη — όπως αρχικώς είχε προβλεφθεί — αλλά αμέσως μετά την αποθεματοποίησή του υπό τελωνειακό καθεστώς αποταμιεύσεως και μετά την απόσυρση της αιτήσεως πληρωμής [άρθρο 29, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3665/87] τέθηκε εκ νέου σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Κοινότητος;»

2. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, να προσδιορίσει το ακριβές περιεχόμενο της υποχρεώσεως επιστροφής που υπέχει ο επιχειρηματίας ο οποίος, αφού υπέβαλε στις εθνικές αρχές αίτηση προπληρωμής μιας επιστροφής λόγω εξαγωγής, ανακαλεί την αίτηση αυτή, πριν οι αρχές εκδώσουν επί της αιτήσεως την απόφασή τους, προκειμένου να επανεισαγάγει το εμπόρευμα στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, ο οποίος όμως εισπράττει παρά ταύτα το αρχικώς ζητηθέν ποσόν. Ειδικότερα, το Bundesfinanzhof ρωτά αν, υπό τις

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

1 — ΕΕ L 351, σ. 1, όπως έχει κατ' επανάληψη τροποποιηθεί, ιδίως, όσον αφορά το αντικείμενο των προτάσεων αυτών, με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1615/90 της Επιτροπής, της 15ης Ιουνίου 1990 (ΕΕ L 152, σ. 33), ο οποίος, στο άρθρο 1, σημείο 2, αντικατέστησε «για λόγους απλούστευσης» το αρχικό κείμενο του άρθρου 33 του κανονισμού 3665/87 (βλ. τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη). Δυνάμει του άρθρου 2, δεύτερη παράγραφος, του κανονισμού 1615/90, ο κανονισμός εφαρμόζεται για τις εργασίες για τις οποίες η διασάφηση εξαγωγής γίνεται αποδεκτή από 1ης Ιουλίου 1990 (βλ. κατωτέρω την υποσημείωση 9).

2 — ΕΕ L 205, σ. 5.

περιστάσεις που μόλις υπενθύμισα, πρέπει να εφαρμοσθεί προσαύξηση 20 % στο ποσό που ο εξαγωγέας οφείλει να αποδώσει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 33 του κανονισμού 3665/87 (βλ. κατωτέρω το σημείο 6) στην περίπτωση κατά την οποία το οφειλόμενο ποσό *για την εξαχθείσα ποσότητα* είναι κατώτερο από αυτό που προκαταβλήθηκε.

3. Η δυνατότητα διευκολύνσεως της χρηματοδοτήσεως των εξαγωγών χάρη στην καταβολή ποσού ίσου προς την επιστροφή πριν καν η εκεί επιχείρηση προσκομίσει την απόδειξη ότι η σχετική πράξη διενεργήθηκε νομοτύπως — δηλαδή ως εκ του ότι το προϊόν εγκατέλειψε το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας και εισήχθη σε τρίτη χώρα —, άπαξ το προοριζόμενο για εξαγωγή προϊόν τέθηκε υπό το τελωνειακό καθεστώς της αποταμεύσεως ή της ελευθέρας ζώνης, προβλέπεται και διέπεται από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 565/80 του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 1980, περί της προπληρωμής των επιστροφών κατά την εξαγωγή για τα γεωργικά προϊόντα [3] (βλ. τα άρθρα 4 και 5). Δεδομένου ότι, όντως, η προπληρωμή δεν μεταβάλλει τις προϋποθέσεις αποδείξεως του δικαιώματος του επιχειρηματία για την επιστροφή, ο κοινοτικός νομοθέτης του επέβαλε την παροχή προσήκουσας ασφάλειας. Η ασφάλεια αυτή εξασφαλίζει την απόδοση από τον εξαγωγέα ποσού ίσου προς αυτό που έχει ήδη καταβληθεί, προσαυξημένου κατά ένα συμπληρωματικό ποσό αν αποδειχθεί, στη συνέχεια, ότι ουδέποτε υπήρξε δικαίωμα επιστροφής ή ότι ουδέποτε εξήγαγε εντός των προβλεπομένων προθεσμιών τα προϊόντα ή εμπορεύματα που είχαν τεθεί υπό το τελωνειακό καθεστώς της αποταμεύσεως ή της ελευθέρας ζώνης (βλ. το άρθρο 6 του κανονισμού 565/80).

4. Οι λεπτομέρειες της συγκεκριμένης εφαρμογής του κανονισμού 565/80 διευκρινίσθηκαν με τον κανονισμό 3665/87, τίτλος 2, κεφάλαιο 3. Για να τύχει της προπληρωμής της επιστροφής λόγω εξαγωγής προϊόντων που είχαν προηγουμένως αποθεματοποιηθεί (ή μεταποιηθεί), ο οικείος επιχειρηματίας οφείλει να υποβάλει στις τελωνειακές αρχές ειδική *δήλωση πληρωμής* που περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοχεία για τον (χαρακτηρισμό και καθαρή μάζα των προϊόντων καθώς και, καθόσον αυτό είναι αναγκαίο, τη σύνθεση και τη χρησιμοποίηση ή τον προορισμό των εν λόγω προϊόντων· βλ. το άρθρο 25). Πριν από την αποδοχή αυτής της δηλώσεως [4], ο εξαγωγέας οφείλει να συστήσει εγγύηση ίση προς το ποσό που

3 — ΕΕ ειδ. έκδ. 03/028, σ. 50 (όπως έχει τροποποιηθεί). Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, «Κατ' αίτηση του ενδιαφερομένου, λαμβάνεται ένα ποσό ίσο προς την επιστροφή κατά την εξαγωγή, μόλις τα προϊόντα ή τα εμπορεύματα [που προορίζονται για εξαγωγή σ' αυτό το στάδιο, αν τα προϊόντα ή τα εμπορεύματα είναι τέτοιας φύσεως ώστε να δύνανται να αποθηκευθούν,] τεθούν υπό το τελωνειακό καθεστώς της αποταμεύσεως ή της ελευθέρας ζώνης για να εξαχθούν εντός καθορισμένης προθεσμίας». Το άρθρο 1 του κανονισμού 565/80 προβλέπει τη δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού αυτού, μεταξύ άλλων, στον τομέα του βοείου κρέατος που αποτελεί το αντικείμενο της κοινής οργανώσεως αγοράς (στο εξής: ΚΟΑ) που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 805/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του βοείου κρέατος (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 72), καθώς και των γενικών κανόνων για τη χορήγηση των επιστροφών λόγω εξαγωγής και τα κριτήρια καθορισμού του ύψους τους, όπως θεσπίζονται με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 885/68 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1968 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 108). Δυνάμει του κανονισμού 805/68, η χορήγηση επιστροφών λόγω εξαγωγής βοείου κρέατος για την αντιστάθμιση της διαφοράς μεταξύ των τιμών στη διεθνή αγορά και των τιμών εντός της Κοινότητας σκοπεί στην εξασφάλιση της συμμετοχής της Κοινότητας στο διεθνές εμπόριο βοείου κρέατος.

4 — Ή επίσης στη συνέχεια, αν το επιτρέπει η εθνική νομοθεσία. Η νομοθεσία αυτή πρέπει, εν τούτοις, εν πάση περιπτώσει να υποχρεώνει τον εξαγωγέα να συστήσει την εγγύηση το αργότερο εντός τριάντα ημερών από της αποδοχής της δηλώσεως πληρωμής και πριν από την πραγματοποίηση της προπληρωμής της επιστροφής και να διασφαλίσει την καταβολή προσαυξήσεως 20 % αν η εγγύηση δεν παρασχέθηκε εμπροθέσμως, πλην περιπτώσεως ανωτέρας βίας (βλ. το άρθρο 31, παράγραφος 3).

υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 29, παράγραφος 3 [5], και στο οποίο προστίθεται ενδεχομένως το θετικό νομισματικό εξισωτικό ποσό, καθώς και προσαύξηση 20 % (βλ. άρθρο 31, παράγραφος 1) [6].

5. Κατά την αποδοχή της δηλώσεως πληρωμής, τα προϊόντα που προορίζονται για εξαγωγή τίθενται υπό τελωνειακό έλεγχο μέχρις ότου εγκαταλείψουν το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας (βλ. άρθρο 26) [7]. Δυνάμει του άρθρου 32, παράγραφος 1, του κανονισμού 3665/87, τα προϊόντα που έχουν τεθεί υπό τελωνειακό καθεστώς αποταμιεύσεως ή ελεύθερης ζώνης οφείλουν να καταλήξουν στο έδαφος αυτό, ως έχουν, σε εξήντα ημέρες από την ημέρα που έπαυσαν να υπόκεινται στο εν λόγω καθεστώς, δηλαδή το αργότερο οκτώ μήνες από την αποδοχή της δηλώσεως πληρωμής. Πράγματι, τα προϊόντα αυτά μπορούν να παραμένουν υπό τελωνειακό καθεστώς αποταμιεύσεως ή ελεύθερης ζώνης ενδεχομένως και σε κράτος μέλος διαφορετικό από το κράτος μέλος αποδοχής της δηλώσεως πληρωμής για μέγιστο χρονικό διάστημα έξι μηνών (βλ. το άρθρο 28, παράγραφοι 5 και 6). Η διασάφηση εξαγωγής κατατίθεται, από την οικεία επιχείρηση, το αργότερο την τελευταία ημέρα της προαναφερθείσας προθεσμίας των έξι μηνών στις αρχές του κράτους μέλους που δέχθηκαν την δήλωση πληρωμής (βλ. άρθρο 30, παράγραφος 1). Η πραγματική καταβολή της επιστροφής στον εξαγωγέα από τις ίδιες αυτές εθνικές αρχές εξαρτάται εντούτοις από την υποβολή γραπτής *αιτήσεως πληρωμής* (βλ. άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2).

6. Η επιστροφή λόγω εξαγωγής για την οποία προσκομίσθηκε στη συνέχεια η απόδειξη του σχετικού δικαιώματος του δικαιούχου αποτελεί το αντικείμενο συμψηφισμού με το προπληρωθέν ποσό, εκτός αν ο εισαγωγέας δικαιούται καταβολής υπολοίπου. Δυνάμει του άρθρου 33, παράγραφος 2, του κανονισμού 3665/87, η πλήρης ελευθέρωση της εγγυήσεως εξαρτάται από την προσκόμιση από τον εξαγωγέα της αποδείξεως ότι: i) τηρήθηκαν οι προθεσμίες που ορίζουν τα άρθρα 28, παράγραφος 5, και 32, παράγραφος 1 (βλ. το σημείο 5 ανωτέρω), ή ii) τα εξαχθέντα προϊόντα παρέχουν δικαίωμα ποσού επιστροφής ίσου ή ανωτέρου από αυτό που προπληρώθηκε στον εξαγωγέα.

Στην αντίθετη περίπτωση (προπληρωμή ποσού ανωτέρου από το οφειλόμενο για την ποσότητα που στη συνέχεια πράγματι εξάχθηκε, ιδίως σε περίπτωση μη τηρήσεως των τασσομένων από τον κανονισμό 3665/87 προθεσμιών), εναπόκειται αντιθέτως στον εξαγωγέα που οφείλει να αποδώσει τη διαφορά, κατόπιν διορθώσεως της επιστροφής κατ' εφαρμογή ποσοστού μειώσεως που ποικίλλει ανάλογα με την υπέρβαση των προθεσμιών αυτών. Η διαφορά μεταξύ του ήδη πληρωθέντος ποσού και του ποσού που πράγματι οφείλεται προσαυξάνεται στη

5 — Το άρθρο 29, παράγραφος 3, του κανονισμού 3665/87 ορίζει τα εξής: «Το ποσόν [προς πληρωμή πριν από την εξαγωγή] υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη τον συντελεστή της επιστροφής που μπορεί να εφαρμοσθεί για τη χρήση ή για τον προορισμό εφόσον δηλώνεται. Στις άλλες περιπτώσεις, εφαρμόζεται ο χαμηλότερος συντελεστής επιστροφής. Ο εφαρμοζόμενος συντελεστής, ελαττωμένος ή αυξημένος, ανάλογα με την περίπτωση, κατά τα εξής ότι τα ποσά προσχωρήσεως, πολλαπλασιάζονται με τον [νομισματικό συντελεστή που προκύπτει από το ποσοστό που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό του νομισματικού εξωτικού ποσού και καθορίζεται από την Επιτροπή συγχρόνως με το ποσό αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3153/85 της Επιτροπής, της 11ης Νοεμβρίου 1985, για τον καθορισμό των λεπτομερειών υπολογισμού των νομισματικών εξισωτικών ποσών (ΕΕ L 310, σ. 4)]».

6 — Δυνάμει της εικοστής δευτέρας αιτιολογικής σκέψεως του κανονισμού 3665/87, «το ποσό που πληρώθηκε πριν από την εξαγωγή πρέπει να επιστραφεί αν δεν αποδειχθεί ότι υφίσταται δικαίωμα για επιστροφές κατά την εξαγωγή ή αν υφίσταται δικαίωμα για μικρότερη επιστροφή (...) η απόδοση πρέπει να περιέχει ένα συμπληρωματικό ποσό για να αποφευχθούν οι καταχρήσεις (...) σε περίπτωση ανωτέρας βίας, το συμπληρωματικό ποσόν δεν αποδίδεται».

7 — Δυνάμει του άρθρου 26, η ημερομηνία αποδοχής και δηλώσεως πληρωμής προσδιορίζει το ποσοστό επιστροφής, αν δεν υπήρξε προκαθορισμός. Όσον αφορά τα προϊόντα προς εξαγωγή μετά τη θέση τους υπό το τελωνειακό καθεστώς αποταμιεύσεως, το αποτέλεσμα της εξετάσεως της δηλώσεως πληρωμής και των προϊόντων αυτών χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της επιστροφής, χωρίς να αποκλείονται ενδεχομένως μεταγενέστεροι έλεγχοι (βλ. άρθρο 28, παράγραφοι 1 και 2).

συνέχεια κατά 20 % (πλην περιπτώσεως ανωτέρας βίας· βλ. το άρθρο 33, παράγραφοι 2 και 4). Προς τον σκοπό αυτό, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 33, παράγραφος 1, η αρμόδια αρχή κινεί αμελητί τη διαδικασία καταπτώσεως της εγγυήσεως, όπως προβλέπεται στο άρθρο 29 του κανονισμού 2220/85 (βλ. ανωτέρω υποσημείωση 2) [8].

7. Τα περιστατικά της κύριας δίκης εκτίθενται από το αιτούν δικαστήριο ως ακολούθως. Τον Ιούλιο του 1990, η εταιρία LFZ Nordfleisch AG (στο εξής: Nordfleisch), ανερεσίβλητη της κύριας δίκης, ζήτησε από τις γερμανικές τελωνειακές αρχές να τεθούν υπό καθεστώς τελωνειακής αποταμιεύσεως ενόψει εξαγωγής περίπου εβδομήντα τόνοι βοείου κρέατος. Οι σχετικές δηλώσεις πληρωμής υποβλήθηκαν από τη Nordfleisch στις 24, 25 και 27 Ιουλίου 1990. Μετά τη σύσταση της εγγυήσεως του άρθρου 31 του κανονισμού 3665/87, η αναιρεσίβλητη της κύριας δίκης υπέβαλε, την 1η Αυγούστου 1990, στις τελωνειακές αρχές τις αιτήσεις για την προπληρωμή των επιστροφών λόγω εξαγωγής για τα εν λόγω εμπορεύματα. Πάντως, μεταξύ 2ας και 6ης Αυγούστου 1990, η Nordfleisch απέσυρε τις αιτήσεις αυτές, δεδομένου ότι αποφάσισε να μην προβεί στην εξαγωγή και να επανεισαγάγει το εμπόρευμα στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας [9]. Έτσι, η εταιρία ζήτησε και έλαβε από τις γερμανικές αρχές, για κάθε μία από τις αποσυρθείσες αιτήσεις, αντίγραφο του δελτίου INF 3 [10]. Στις 24 Αυγούστου 1990, το Hauptzollamt Hamburg-Jonas (στο εξής:

8 — Το άρθρο 29 έχει ως εξής: «Όταν η αρμόδια αρχή είναι σε γνώση των στοιχείων που συνεπάγονται την κατάπτωση της εγγύησης στο σύνολό της ή εν μέρει, ζητεί, χωρίς καθυστέρηση από τον ενδιαφερόμενο, την πληρωμή του ποσού της εγγύησης που έχει καταπέσει· η δε πληρωμή αυτή πρέπει να πραγματοποιηθεί σε προθεσμία τριάντα ημερών από την ημέρα υποβολής της αίτησης. Στην περίπτωση κατά την οποία η πληρωμή δεν έχει πραγματοποιηθεί στην ταχθείσα προθεσμία:

α) εγγράφει χωρίς καθυστέρηση οριστικά σε πίστωσή της την εγγύηση [που έχει συσταθεί υπό μορφή καταθέσεως μετρητών]·

β) απαιτεί χωρίς καθυστέρηση από τον εγγυητή [ο οποίος έχει παράσχει γραπτή εγγύηση, η οποία έχει γίνει δεκτή από την εν λόγω αρχή] να προβεί σε πληρωμή, η οποία πληρωμή αυτή πρέπει να πραγματοποιηθεί σε προθεσμία τριάντα ημερών από την ημέρα υποβολής της αίτησης·

γ) λαμβάνει χωρίς καθυστέρηση τα απαραίτητα μέτρα ώστε:

i) να μετατραπούν σε είδος οι εγγυήσεις [που έχουν συσταθεί υπό μορφή υποθήκης, υπό μορφή αναγνωρισμένων απαιτήσεων έναντι δημόσιου φορέα ή δημόσιου ταμείου, που είναι απαιτητές και πληρωτέες και έναντι των οποίων δεν προηγείται άλλη απαίτηση, ή/και υπό μορφή εγγυήσεων διαπραγματεύσιμων στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, υπό τον όρο ότι έχουν εκδοθεί ή είναι εγγυημένες από το εν λόγω κράτος ή/ και υπό μορφή ομολόγων τα οποία εκδίδονται από ενυποθηκοπιστωτικούς οργανισμούς εισαγμένους στο χρηματιστήριο και προς πώληση στην ελεύθερη αγορά, υπό τον όρο ότι η κατάταξή τους από άποψη της τοπικής επιφάνειας είναι ίση με αυτή των κρατικών ομολόγων του Δημοσίου] ώστε το ποσόν που καταπίπτει να τεθεί στη διάθεσή της,

ii) να τεθούν στη διάθεσή της τα χρήματα που έχουν δεσμευθεί σε τράπεζα.

Η αρμόδια αρχή μπορεί χωρίς καθυστέρηση να εγγράψει οριστικά την πίστωση [που έχει συσταθεί υπό μορφή καταθέσεως μετρητών] χωρίς να ζητήσει προηγουμένως την πληρωμή στον ενδιαφερόμενο».

9 — Ο εκπρόσωπος της Nordfleisch δήλωσε κατά την επ' ακροατηρίω συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου ότι οι εν λογω δηλώσεις εξαγωγής — *που είναι όλες μεταγενέστερες της 1ης Ιουλίου 1990* — ουδέποτε έγιναν ρητώς δεκτές από τις γερμανικές αρχές, λόγω της αναπάντεχης αποφάσεως της εταιρίας να θέσει εκ νέου το βόειο κρέας σε ελεύθερη κυκλοφορία. Παρατηρώ ευθύς εξαρχής ότι, μολονότι δεν υπήρξε αποδοχή των δηλώσεων, εφαρμοστέο είναι εν προκειμένω το κείμενο του άρθρου 33 του κανονισμου 3665/87 όπως έχει τροποποιηθεί με τον κανονισμό 1615/90 (βλ. σημείο 6 ανωτέρω). Πράγματι, συμμερίζομαι την άποψη της Επιτροπής ότι το άρθρο 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1615/90 (βλ. σημείο 1 ανωτέρω) συνιστά μεταβατική διάταξη που αφορά μόνον τις διαδικασίες προχρηματοδοτήσεως που εκκρεμούσαν ήδη κατά το χρονικό σημείο της δημοσιεύσεως της πράξεως στην Επίσημη Εφημερίδα (ήτοι στις 16 Ιουνίου 1990).

10 — Πρόκειται για το δελτίο πληροφοριών που ο εξαγωγέας οφείλει να υποβάλει — προς στήριξη δηλώσεως για τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων που επανεισάγονται, που έχει υποβληθεί σε τελωνείο άλλου κράτους μέλους από το κράτος μέλος εξαγωγής — προκειμένου να τύχει του ευεργετικού καθεστώτος που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΟΚ) 754/76 του Συμβουλίου, της 25ης Μαρτίου 1976, περί του δασμολογικού καθεστώτος που εφαρμόζεται στα επανεισαγόμενα στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητος εμπορεύματα (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/002, σ. 1), ιδίως όταν η εξαγωγή των οικείων εμπορευμάτων αποτέλεσε την αφορμή για την εκπλήρωση των τελωνειακών διατυπώσεων για τη χορήγηση επιστροφών λόγω εξαγωγής. Κατόπιν αιτήσεως του εξαγωγέα, οι τελωνειακές αρχές του κράτους μέλους εξαγωγής χορηγούν στον εξαγωγέα το πρωτότυπο και ένα αντίγραφο του δελτίου INF 3 για την προσκόμισή τους στο τελωνείο επανεισαγωγής [βλ. τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2945/76 της Επιτροπής, της 26ης Νοεμβρίου 1976, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού 754/76 (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/002, σ. 1), άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β', άρθρο 7, παράγραφος 1, και άρθρο 11. Ο κανονισμός 2945/76 καταργήθηκε, από την 1η Ιανουαρίου 1994, με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου,

HZA) αποφάσισε εντούτοις να χορηγήσει στην εταιρία τις επιστροφές που είχε αρχικά ζητήσει, καταβάλλοντάς της συνολικό ποσόν 237 150,02 γερμανικών μάρκων (DEM). Τέλος, με απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 1990, το HZA ζήτησε την απόδοση του ποσού αυτού και διέταξε την Nordfleisch να καταβάλει επίσης την προσαύξηση του 20 % σύμφωνα με το άρθρο 33 του κανονισμού 3665/87.

8. Θεωρώντας ότι δεν υποχρεούνταν να καταβάλει αυτή την προσαύξηση, η Nordfleisch, η οποία, εντούτοις, δεν αντιτίθεται στην επιστροφή του ποσού που της κατέβαλε αχρεωστήτως η διοίκηση, προσέβαλε την προπαρατεθείσα απόφαση του HZA ενώπιον του Finanzgericht Hamburg. Δεχόμενο την προσφυγή που άσκησε η εταιρία, το Finanzgericht αποφάσισε ότι η μεταβολή του προορισμού των εμπορευμάτων, η οποία εξακολουθεί να είναι δυνατή ακόμη και αν τα προς εξαγωγή προϊόντα έχουν τεθεί υπό τελωνειακό καθεστώς αποταμιεύσεως, συνεπάγεται την παραίτηση του επιχειρηματία από την κοινοτική χρηματοδότηση της πράξεως. Η δήλωση επανεισαγωγής των εμπορευμάτων στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας επέφερε, κατά συνέπεια, την εξάλειψη τόσο της υποχρεώσεως συστάσεως της ασφάλειας που προβλέπεται στο άρθρο 31 του κανονισμού 3665/87 όσο και, πολλώ μάλλον, της υποχρεώσεως καταβολής της εν λόγω προσαυξήσεως. Η προσαύξηση αυτή, εξάλλου, σκοπεί απλώς να διασφαλίσει την ανάκτηση των αποκτηθέντων χωρίς νόμιμη αιτία ωφελημάτων υπολογιζομένων κατ' αποκοπή, των οποίων απολαύει ο επιχειρηματίας χάρις στη χορήγηση δωρεάν πιστώσεως, αλλά δεν σκοπεί στην εξασφάλιση της εκτελέσεως της διαδικασίας θέσεως υπό τελωνειακό καθεστώς αποταμιεύσεως ενόψει της εξαγωγής. Η λύση που προεξέθεσα εξακολουθεί, κατά το Finanzgericht, να ισχύει ακόμη και όταν, όπως εν προκειμένω, η τελωνειακή αρχή προέβη εκ πλάνης στην προπληρωμή της επιστροφής μετά την απόσυρση της αιτήσεως πληρωμής.

9. Το Bundesfinanzhof, ενώπιον του οποίου προσέφυγε το HZA ασκώντας Revision (αναίρεση) κατά της πρωτόδικης αποφάσεως, εκθέτει αντιθέτως ότι κλίνει να δεχθεί το αίτημα του HZA. Κατά το αιτούν δικαστήριο, οι διατάξεις του άρθρου 33, παράγραφος 1, του κανονισμού 3665/87, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 29, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2220/85, πρέπει να ερμηνευθούν βάσει όχι μόνον του γράμματος, αλλά και των σκοπών των δύο αυτών διατάξεων. Ως εκ τούτου, η ρύθμιση αυτή έχει εφαρμογή όχι μόνον όταν όντως πραγματοποιήθηκε η εξαγωγή, έστω και σε διαφορετικές προθεσμίες από αυτές που ανακοινώθηκαν με τη δήλωση πληρωμής (βλ. σημείο 5 ανωτέρω), αλλά, πολλώ μάλλον, όταν η υποχρέωση εξαγωγής, που απορρέει από την αποδοχή αυτής της δηλώσεως, ουδόλως τηρήθηκε. Το Bundesfinanzhof θεωρεί ότι η κοινοτική έννομη τάξη δεν προβλέπει τη δυνατότητα να στερηθεί των αποτελεσμάτων της, μέσω της αποσύρσεως της σχετικής δηλώσεως πληρωμής, η θέση υπό τελωνειακό καθεστώς αποταμιεύσεως των προς εξαγωγή εμπορευμάτων προς τον σκοπό της χορηγήσεως επιστροφής. Η δήλωση αυτή οριστικοποιείται, πράγματι, συνεπεία της αποδοχής της από τις τελωνειακές αρχές. Κατά συνέπεια, ούτε μπορεί να αναγνωρισθεί το παραμικρό αποτέλεσμα στη μετέπειτα απόσυρση από τον εξαγωγέα της αιτήσεως πληρωμής. Η πράξη αυτή, καταλήγει, εξάλλου, είναι τελείως ανεξάρτητη από την πρώτη. Το αιτούν δικαστήριο καταλήγει, βάσει της εικοστής

δευτέρας αιτιολογικής σκέψεως του κανονισμού 3665/87 (βλ. υποσημείωση 6 ανωτέρω), ότι ο σκοπός της εν λόγω προσαυξήσεως δεν συνίσταται αποκλειστικά στην εξασφάλιση της ανακτήσεως του προπληρωθέντος ποσού και στο να στερηθεί ο επιχειρηματίας του αντίστοιχου οικονομικού πλεονεκτήματος του οποίου έτυχε αχρεωστήτως. Εξάλλου, αν αυτός ήταν ο μοναδικός σκοπός, το καθορισθέν ποσοστό του 20 % θα ήταν δυσανάλογο, διότι ένα ποσοστό που υπερβαίνει κατά μερικές μόνο μονάδες το ποσοστό εκπτώσεως θα ήταν αρκετό. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η εν λόγω προσαύξηση σκοπεί επίσης στην αποτροπή ενδεχομένως καταχρηστικών αιτήσεων χορηγήσεως προπληρωμών επιστροφών. Όμως, η κύρωση (ακύρωση της καταχωρήσεως που αφορά την εν λόγω εξαγωγή στο πιστοποιητικό με το οποίο θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί η εξαγωγή και πλήρης ή μερική κατάπτωση της αντίστοιχης ασφάλειας από την αρχή που εξέδωσε το πιστοποιητικό αυτό) που προβλέπει, σε περίπτωση μη εκτελέσεως (μη οφειλόμενης σε ανώτερη βία) της υποχρεώσεως εξαγωγής των προϊόντων που έχουν τεθεί υπό τελωνειακό καθεστώς αποταμεύσεως κατά τη διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού, ο κανονισμός (ΕΟΚ) 3719/88 της Επιτροπής, της 16ης Νοεμβρίου 1988, περί κοινών τρόπων εφαρμογής του καθεστώτος πιστοποιητικών εισαγωγής, εξαγωγής και προκαθορισμού για τα γεωργικά προϊόντα [11] (βλ. το άρθρο 43, παράγραφοι 1 και 3, και το άρθρο 39, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση), δεν είναι όντως αρκετή για την επίτευξη του αποτελέσματος αυτού. Πράγματι, κατά το Bundesfinanzhof, όσον αφορά τις προβλεπόμενες κυρώσεις, η διαδικασία χορηγήσεως των πιστοποιητικών είναι ανεξάρτητη από τη διαδικασία θέσεως υπό το τελωνειακό καθεστώς αποταμεύσεως προς τον σκοπό χορηγήσεως επιστροφής. Αυτό ακριβώς απορρέει σαφώς από την έλλειψη παραπομπής του άρθρου 33, παράγραφος 1, του κανονισμού 3665/87 (όπως έχει τροποποιηθεί με τον κανονισμό 1615/90· βλ. υποσημείωση 1 ανωτέρω) στις διατάξεις του κανονισμού 3719/88.

11 — ΕΕ L 331, σ. 1 (δυνάμει του άρθρου 1 του κανονισμού 3719/88, ο κανονισμός αυτός έχει επίσης εφαρμογή στον τομέα του βοείου κρέατος). Όπως είναι γνωστό, τα πιστοποιητικά εισαγωγής και εξαγωγής — δεδομένου ότι κάθε εισαγωγή στην Κοινότητα ή κάθε εξαγωγή εκτός αυτής υπόκεινται στην προσκόμιση τέτοιων πιστοποιητικών — έχουν ως σκοπό να διασφαλισθεί η καλή διαχείριση της κοινής οργανώσεως αγοράς, με την παροχή στις αρμόδιες αρχές της δυνατότητας να παρακολουθούν συνεχώς το ρεύμα των εμπορικών συναλλαγών. Τα πιστοποιητικά αυτά παρέχουν στον κάτοχό τους το *δικαίωμα* να εισάγει ή το *δικαίωμα* να εξάγει. Η χορήγησή τους εξαρτάται εντούτοις από τη σύσταση ασφαλείας, η οποία εξασφαλίζει την *υποχρέωση* να εισάγει ή να εξάγει κατά τη διάρκεια ισχύος των πιστοποιητικών.

II — Νομική ανάλυση

10. Η λύση που προτίθεμαι να προτείνω εν προκειμένω στο Δικαστήριο συμπίπτει κατ' ουσίαν με αυτή που υποστηρίζει η Επιτροπή, της οποίας τις παρατηρήσεις στην παρούσα διαδικασία θεωρώ βάσιμες και πειστικές. Η Επιτροπή εξέτασε υπό ένα γενικό πρίσμα τη διάρθρωση της διαδικασίας προχρηματοδοτήσεως της εξαγωγής γεωργικών προϊόντων, όπως προβλέπεται και διέπεται από τους κανονισμούς 565/80 και 3665/87, και διερωτάται ιδίως για ποιους λόγους ο κοινοτικός νομοθέτης απαίτησε μια διπλή εκδήλωση βουλήσεως του εισαγωγέα (ο οποίος υποχρεούται να υποβάλει κατ' αρχάς μια δήλωση πληρωμής, κατόπιν δε γραπτή αίτηση· βλ. το σημείο 4 ανωτέρω). Εφόσον οι τελωνειακές αρχές προβαίνουν ήδη σε έλεγχο τόσο των προϊόντων που έχουν τεθεί υπό καθεστώς αποταμεύσεως όσο και της σχετικής δηλώσεως πληρωμής (βλ. την υποσημείωση 7 ανωτέρω), ο επιπλέον όρος της υποβολής αιτήσεως πληρωμής δεν μπορεί να εξηγηθεί παρά μόνον από τον σκοπό

που συνίσταται στο να αφεθεί ο εξαγωγέας ελεύθερος να αποφασίσει ως προς το *αν, και ενδεχομένως πότε,* επιθυμεί να τύχει της προπληρωμής της επιστροφής λόγω εξαγωγής. Η ευελιξία της διαδικασίας είναι τέτοιας φύσεως ώστε να την καθιστά ιδιαίτερα ελκυστική για τον επιχειρηματία. Ο επιχειρηματίας προτρέπεται να κάνει χρήση της διαδικασίας αυτής, διότι γνωρίζει ότι θα μπορεί να μεταβάλει τον προορισμό των προς εξαγωγή προϊόντων, ακόμη και μετά την υποβολή της δηλώσεως πληρωμής, μάλιστα δε μετά την υποβολή της σχετικής αιτήσεως, τουλάχιστον μέχρις ότου οι αρμόδιες αρχές αποφανθούν επί της αιτήσεως αυτής. Επομένως, δεν συμμερίζομαι την άποψη του Bundesfinanzhof ότι, εφόσον η δήλωση πληρωμής και η αίτηση πληρωμής συνιστούν αυτοτελείς και χωριστές πράξεις, τα νομικά γεγονότα που αφορούν τη μία ουδόλως επηρεάζουν την άλλη. Αντιθέτως, φρονώ ότι η απόσυρση της αιτήσεως επιφέρει αναπόφευκτα την εξάλειψη και της υποχρεώσεως συστάσεως ασφαλείας σύμφωνα με το άρθρο 31 του κανονισμού 3665/87 και όλων των άλλων αποτελεσμάτων που συνεπάγεται κανονικά η δήλωση πληρωμής, με την οποία ο εξαγωγέας εκδηλώνει τη βούλησή του να τύχει επιστροφής, με την επιφύλαξη ότι θα προβεί πράγματι, σύμφωνα με τον συμπεφωνημένο τρόπο, στην εξαγωγή των αποθεματοποιημένων προϊόντων που έχουν τα χαρακτηριστικά που δηλώθηκαν.

Το γεγονός της μη υποβολής της αιτήσεως πληρωμής (ή της αποσύρσεώς της) έχει, επομένως, ως αποτέλεσμα ότι, κατά την κανονική εξέλιξη της διαδικασίας, οι εθνικές αρχές δεν υποχρεούνται ούτε είναι εξουσιοδοτημένες να προβούν στην προπληρωμή της επιστροφής. Δεν είναι τυχαίο το ότι η διαφορά της κύριας δίκης οφείλεται στην πλάνη στην οποία υπέπεσε η γερμανική τελωνειακή αρχή.

11. Για τους λόγους που προεξέθεσα, θεωρώ ότι ουδόλως είναι εν προκειμένω δυνατό να διαπιστωθεί καταχρηστική συμπεριφορά ή ύποπτες ενέργειες της Nordfleisch, η οποία έκανε απλώς χρήση μιας «ευχέρειας μεταβολής γνώμης» που της παρέχει το σύστημα. Η διαπίστωση αυτή καθιστά άνευ σημασίας το ζήτημα αν ο σκοπός της εν λόγω προσαυξήσεως συνίσταται ή όχι — εκτός από το να αποτραπεί ο οικείος επιχειρηματίας να τύχει αδικαιολόγητου χρηματικού πλεονεκτήματος χωρίς νόμιμη αιτία [12], στο μέτρο βεβαίως που πρόκειται για όφελος που του χορηγήθηκε κατόπιν αιτήσεώς του —, επίσης στο να αποτραπούν ενδεχόμενες καταχρηστικές αιτήσεις για προπληρωμή των επι-

12 — Βλ. τις αποφάσεις της 5ης Φεβρουαρίου 1987, 288/85, Plange Kraftfutterwerke (Συλλογή 1987, σ. 611, σκέψη 14) και της 27ης Φεβρουαρίου 1992, C-5/90 και C-206/90, Bremer Rolandmühle Erling κ.λπ. (Συλλογή 1992, σ. I-1157, σκέψη 36), που αφορούν ανάλογες προσαυξήσεις με ποσοστό 20 %, που προβλέπονται, αντιστοίχως, από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1957/69 της Επιτροπής, της 30ής Σεπτεμβρίου 1969, περί συμπληρωματικών τρόπων εφαρμογής που αφορούν την παροχή των επιστροφών στην εξαγωγή στον τομέα των προϊόντων που υπόκεινται σε ένα καθεστώς ενιαίων τιμών (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/004, σ. 220), και τον κανονισμό (ΕΟΚ) 798/80 της Επιτροπής, της 31ης Μαρτίου 1980, περί των λεπτομερειών εφαρμογής όσον αφορά την προκαταβολή των επιστροφών κατά την εξαγωγή και των θετικών νομισματικών εξωτικών ποσών για τα γεωργικά προϊόντα (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/028, σ. 86· ο προπαρατεθείς κανονισμός 798/80 έχει καταργήσει τον κανονισμό 1957/69 από την 1η Απριλίου 1980 έχει δε και ο ίδιος καταργηθεί από τον προπαρατεθέντα κανονισμό 3665/87, από την 1η Ιανουαρίου 1988). Το Δικαστήριο πρόσθεσε ότι, ενόψει του στόχου της προσαυξήσεως, όπως εκτίθεται στο κείμενο, ποσοστό 20 % δεν μπορεί να θεωρηθεί ως δυσανάλογο όπως υποστηρίζει αντιθέτως το Bundesfinanzhof. «Πράγματι, [είπε το Δικαστήριο] δεδομένου ότι ο κανονισμός θέσπισε ένα κατ' αποκοπήν ποσοστό για όλη την Κοινότητα, ήταν σκόπιμο να ληφθεί υπόψη, αφενός, η ποικιλία των επιτοκίων που εφαρμόζονται στα διάφορα κράτη μέλη και, αφετέρου, η διάρκεια του χρονικού διαστήματος που μπορεί να μεσολαβήσει μεταξύ του χρόνου χορηγήσεως της επιστροφής και του χρόνου της πραγματικής αποδόσεως» (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση Plange Kraftfutterwerke, σκέψη 15).

στροφών, όπως υποστηρίζεται στη διάταξη περί παραπομπής (βλ. σημείο 9 ανωτέρω).

12. Εξάλλου, όταν ο εξαγωγέας αποφασίζει να παραιτηθεί από την εξαγωγή μετά την απόφαση με την οποία οι αρχές προκατέβαλαν την επιστροφή, δεν του επιτρέπεται η απόσυρση της αιτήσεως. Κατά συνέπεια, σε μια τέτοια περίπτωση, πρέπει να θεωρηθεί ότι οι παρατιθέμενες στο προδικαστικό ερώτημα που μας απασχολεί διατάξεις (περιλαμβανομένης της εφαρμογής της προσαυξήσεως του 20 %) έχουν πλήρη εφαρμογή στον επιχειρηματία που δεν τηρεί την υποχρέωση εξαγωγής, για την οποία του χορηγήθηκε ως αντάλλαγμα το ευεργέτημα της προχρηματοδοτήσεως.

13. Η αρχή της νομιμότητας της κυρώσεως, που έχει καθιερωθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου, έχει επίσης, κατ' εμέ, συγκεκριμένη σημασία για τους σκοπούς των προτάσεων που αναπτύσσω. Από την αρχή αυτή απορρέει, μεταξύ άλλων, ο κανόνας που απαγορεύει την κατ' αναλογία εφαρμογή in malam partem των κανόνων περί ποινικής καταστολής [13]. Υπενθυμίζω ότι το άρθρο 33, παράγραφος 1, του κανονισμού 3665/87 επιβάλλει την κίνηση της διαδικασίας καταπτώσεως εγγυήσεως από τις αρμόδιες αρχές — προκειμένου ο επιχειρηματίας να καταβάλει τη διαφορά μεταξύ του ποσού που του όφειλε και αυτού που έλαβε, προσαυξημένου κατά 20 % — όταν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις χορηγήσεως της κοινοτικής χρηματοδοτήσεως που προβλέπεται για τον εξαγωγέα. Κατά τη γνώμη μου, τόσο το γράμμα όσο και η ratio προβαλλομένης διατάξεως που προβλέπει η κύρωση [14] επιβάλλουν να αποκλεισθεί από το πεδίο του εφαρμογής μια περίπτωση όπως η υπό κρίση, η οποία σαφώς διαφέρει από αυτήν που ρητώς προέβλεψε ο κοινοτικός νομοθέτης. Εν προκειμένω, η προπληρωμή

13 — Βλ., εξάλλου, την απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 1996, C-74/95 και C-129/95, x (Συλλογή 1996, σ. I-6609, σκέψεις 23 έως 26· «η αρχή που επιβάλλει να μην εφαρμόζονται διασταλτικώς οι ποινικοί νόμοι σε βάρος των διωκωμένων, αρχή η οποία συνιστά απόρροια της αρχής της νομικής προβλέψεως των εγκλημάτων και των ποινών και, γενικότερα, της αρχής της ασφάλειας δικαίου, δεν επιτρέπει την κίνηση ποινικής διώξεως για συμπεριφορά το αξιόποινο της οποίας δεν προκύπτει σαφώς από τον νόμο» της εθνικής νομοθεσίας που θεσπίστηκε για τη μεταφορά οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, αλλά μόνον από ερμηνεία των εσωτερικών κανόνων μεταφοράς, που πραγματοποιείται βάσει του κειμένου και του σκοπού της εν λόγω οδηγίας) και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Ruiz-Jarabo Colomer της 18ης Ιουνίου 1996 στην ίδια υπόθεση (Συλλογή 1996, σ. I-6612, σημεία 43 έως 64).

14 — Η εφαρμογή κατ' αποκοπήν προσαυξήσεως στην επιστροφή ποσών που ελήφθησαν αχρεωστήτως συνιστά, κατ' εμέ, κύρωση ποινικής καταστολής με χαρακτήρα γενικής προλήψεως και συναφούς κολασμού του δράστη της παραβάσεως. Η αύξηση κατά 20 % που προβλέπεται από το άρθρο 33 του κανονισμού 3665/87 χαρακτηρίστηκε ρητώς ως «κύρωση» με την απόφαση της 29ης Σεπτεμβρίου 1998, C-263/97, First City Trading κ.λπ. (Συλλογή 1998, σ. I-5537, σκέψη 22). Εφόσον τέτοιες κυρώσεις συνιστούν απλώς την εξασφάλιση αποτελεσματικής και κανονικής εκτέλεσης των δεσμεύσεων που εκουσίως αναλαμβάνουν επιχειρηματίες, πρέπει, κατά το Δικαστήριο, να χαρακτηρίζονται ως *ειδικά διοικητικά μέσα*, που σκοπούν στη διασφάλιση της καλής οικονομικής διαχειρίσεως των κοινοτικών δημοσίων κεφαλαίων και ως αποτελούντων αναπόσπαστο μέρος των εν λόγω συστημάτων ενισχύσεως που στηρίζονται στην ιδέα της αλληλεγγύης (βλ. την απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 1992, C-240/90, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-5383, σκέψη 26), και δεν μπορούν να εξομοιώνονται προς κυρώσεις ποινικής φύσεως (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 17ης Δεκεμβρίου 1970, 11/70, Internationale Handelsgesellschaft, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 581, σκέψεις 17 έως 20, και 25/70, Köster, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 617, σκέψεις 33 και 34). Εξάλλου, η νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία «η κοινοτική νομοθεσία πρέπει να είναι βεβαία, η δε εφαρμογή της προβλεπτή από τους υποκειμένους σ' αυτήν [ειδικότερα] οσάκις πρόκειται για διατάξεις που μπορούν να έχουν οικονομικές επιπτώσεις», έχει επίσης εφαρμογή στις κυρώσεις μη ποινικού χαρακτήρα (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1987, 237/86, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 5251, σκέψη 19). Υπενθυμίζω επίσης ότι αρχή της νομιμότητας των διοικητικών κυρώσεων καθιερώνονται ρητώς με το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312, σ. 1, βλ. διορθωτικό ΕΕ 1998, L 36, σ. 16), που προβλέπει

της επιστροφής πραγματοποιήθηκε παρά τη θέληση του λήπτη, ενώ αυτός είχε εγκαίρως ειδοποιήσει τη διοίκηση για την πρόθεσή του να μην προβεί σε εξαγωγή και είχε αποσύρει την αρχικώς υποβληθείσα αίτηση. Κατά συνέπεια, ο επιχειρηματίας δεν δεσμεύεται πλέον από τις ενδείξεις που παρασχέθηκαν στη διοίκηση με τη δήλωση πληρωμής. Επιπλέον, οι προθεσμίες που προβλέπονται στο άρθρο 28, παράγραφος 5, και στο άρθρο 32, παράγραφος 1, του κανονισμού 3665/87 (βλ. τα σημεία 5 και 6 ανωτέρω), η μη τήρηση των οποίων μπορεί να επιφέρει τις κυρώσεις που συνίστανται στην εν μέρει μόνον ελευθέρωση της εγγυήσεως και στην προσαύξηση που αφορά τη διαφορά, δεν έχουν πλέον εφαρμογή σ' αυτόν.

14. Παρά ταύτα, ο επιχειρηματίας στον οποίο χορηγήθηκε πιστοποιητικό εξαγωγής εξακολουθεί εν πάση περιπτώσει να υπόκειται, για τους σκοπούς και τα αποτελέσματα του κανονισμού 3719/88 (βλ. υποσημείωση 11 ανωτέρω) — ακόμη και στην περίπτωση αποσύρσεως της αιτήσεως πληρωμής κατά την έννοια του άρθρου 29 του κανονισμού 3665/87 πριν οι αρμόδιες αρχές εκδώσουν τη σχετική απόφαση —, στην υποχρέωση εξαγωγής — *που εκουσίως αποδέχθηκε* και η οποία πρέπει να εκτελεσθεί επακριβώς και πλήρως (ιδίως κατά τη διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού αυτού). Εντούτοις, πρόκειται για υποχρέωση η οποία, όπως και το ίδιο το Bundesfinanzhof επισημαίνει, υφίσταται χωρίς αντάλλαγμα, ανεξάρτητα από τη χορήγηση των οικονομικών οφελών, όπως της κοινοτικής προχρηματοδοτήσεως για την εξαγωγή. Μάλλον προέρχεται από την ανάγκη να εξασφαλισθεί ότι οι αρχές που είναι επιφορτισμένες με τη διαχείριση μιας κοινής οργανώσεως αγοράς διαθέτουν ακριβείς προβλέψεις για τις μελλοντικές εμπορικές πράξεις [15].

Η διαφορετική φύση των δύο εν λόγω υποχρεώσεων επιβεβαιώθηκε εμμέσως, πλην σαφώς, από το Δικαστήριο ως προς ασφάλειες που επιβάλλει ο κοινοτικός νομοθέτης προκειμένου να διασφαλισθεί η αντίστοιχη εκτέλεση των υποχρεώσεων αυτών. Το Δικαστήριο εξέτασε, ειδικότερα, την ασφάλεια που προβλέπεται στο άρθρο 6 του κανονισμού 565/80 — που αποτελεί το αντικείμενο της ειδικής ρυθμίσεως εφαρμογής που προβλέπεται στο άρθρο 31 του κανονισμού 3665/87 (βλ. το σημείο 4 ανωτέρω) — και την ασφάλεια που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΟΚ) 3183/80 της Επιτροπής, της 3ης Δεκεμβρίου 1980, περί κοινών τρόπων εφαρμογής του καθεστώτος πιστοποιητικών εισαγωγής, εξαγωγής και προκαθορισμού για τα γεωργικά προϊόντα [16], ασφάλεια προς την οποία αντιστοιχεί πλέον κατά το ισχύον

15 — Βλ. την απόφαση της 26ης Ιουνίου 1980, 808/79, Fratelli Pardini (Συλλογή τόμος 1980/ΙΙ, σ. 379, σκέψη 17).

16 — ΕΕ ειδ. έκδ. 11/022, σ. 66 (έχει καταργηθεί με τον κανονισμό 3719/88, από την 1η Ιανουαρίου 1989).

δίκαιο η ασφάλεια που προβλέπεται από τον κανονισμό 3719/88 (βλ. σημείο 9 και υποσημείωση 16 ανωτέρω). Στην υπόθεση Maizena, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι «οι δύο εν λόγω εγγυήσεις δεν εξυπηρετούν τον ίδιο σκοπό. Πράγματι, η εγγύηση που προβλέπει το άρθρο 6 του κανονισμού 565/80 αποβλέπει στην εξασφάλιση της προκαταβληθείσας επιστροφής λόγω εξαγωγής σε περίπτωση μη πραγματοποιήσεως της εξαγωγής και δεν εξασφαλίζει την ίδια την εξαγωγή. Αντίθετα, σκοπός της επίδικης εγγύησης είναι να εξασφαλίζεται η εκπλήρωση της υποχρεώσεως εξαγωγής κατά τη διάρκεια ισχύος των πιστοποιητικών» [17]. Βάσει της αρχής της αυτοτέλειας μεταξύ των εν λόγω κινδύνων και των αντίστοιχων ασφαλειών, όπως έχει καθιερωθεί από τη νομολογία που υπενθύμισα αμέσως προηγουμένως, μπορεί να συναχθεί ότι — σε περίπτωση έγκαιρης αποσύρσεως της υποβληθείσας αιτήσεως πληρωμής βάσει του άρθρου 29 του κανονισμού 3665/87 και της μεταγενέστερης εκ νέου θέσης σε ελεύθερη κυκλοφορία των αποθεματοποιημένων προϊόντων — συνάδει προς την γενική λογική, στην οποία στηρίζεται το σύστημα, το να υφίσταται κύρωση ο εξαγωγέας με την απώλεια (ή τη μη ελευθέρωση) [18] της μόνης ασφάλειας που σκοπεί στην εξασφάλιση της εξαγωγής κατά τη διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού και όχι επίσης αυτής που σκοπεί στην εξασφάλιση της αποδόσεως της προπληρωθείσας επιστροφής, με την αντίστοιχη προσαύξηση. Πράγματι, εν προκειμένω, δεν υφίστανται οι προϋποθέσεις που καθιστούν δυνατή την υλοποίηση της δεύτερης αυτής εγγυήσεως.

15. Κατά συνέπεια, καταλήγω στο συμπέρασμα, συντασσόμενος με τις παρατηρήσεις της Επιτροπής, ότι εν προκειμένω η προ-

17 — Βλ. την απόφαση της 18ης Νοεμβρίου 1987, 137/85, Maizena (Συλλογή 1987, σ. 4587, σκέψη 22). Λαμβάνοντας υπόψη την αρχή που υπενθυμίζεται σ' αυτό το κείμενο, το Δικαστήριο απέρριψε τον λόγο προσφυγής που είχε προβάλει η προσφεύγουσα εταιρία και κατά τον οποίο της είχε επιβληθεί διπλή κύρωση για τα ίδια γεγονότα, κατά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας και της αρχής non bis in idem. «Εφόσον, λοιπόν, οι δύο εγγυήσεις που προαναφέρθηκαν επιδιώκουν εντελώς διαφορετικούς στόχους, η οριστική κατάπτωση αμφοτέρων, ακόμα και όταν γίνεται ταυτόχρονα, δεν μπορεί να θεωρηθεί δυσανάλογη στην περίπτωση κατά την οποία επέρχονται οι διαφορετικοί κίνδυνοι για τους οποίους αυτές είχαν συσταθεί» (ibidem, σκέψη 23).

18 — Ανάλογα με το αν η διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού με το οποίο έπρεπε να πραγματοποιηθεί η εξαγωγή έληξε ή όχι την ημερομηνία κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος εξεδήλωσε την πρόθεσή του να υπαχθεί στο σύστημα επιστροφών. Κατά το άρθρο 39, παράγραφος 1, του κανονισμού 3719/88, «Τα προϊόντα που υπόκεινται σε καθεστώς πιστοποιητικών εξαγωγής ή που είναι δυνατόν να επωφεληθούν από καθεστώς προκαθορισμού των επιστροφών ή των άλλων ποσών που εφαρμόζονται κατά την εξαγωγή, δεν υπάγονται στο καθεστώς επιστροφών που προβλέπεται από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 754/76 παρά εφόσον τηρούνται οι ακόλουθες διατάξεις:

(...)

β) στην περίπτωση κατά την οποία η εξαγωγή πραγματοποιήθηκε βάσει πιστοποιητικού εξαγωγής ή προκαθορισμού, και η περίοδος ισχύος του πιστοποιητικού δεν έχει λήξει στην ημερομηνία κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος δηλώνει την πρόθεσή του να υπαχθεί στο καθεστώς επιστροφών:

— η καταχώρηση του πιστοποιητικού σχετικά με την εν λόγω εξαγωγή πρέπει να ακυρωθεί

και

— η εγγύηση η σχετική με το πιστοποιητικό δεν πρέπει να αποδεσμευθεί βάσει της εν λόγω εξαγωγής ή, αν η εγγύηση έχει αποδεσμευθεί, πρέπει να συσταθεί εκ νέου αναλογικά προς τις εν λόγω ποσότητες υπέρ του οργανισμού εκδόσεως του πιστοποιητικού·

γ) στην περίπτωση κατά την οποία η εξαγωγή πραγματοποιήθηκε βάσει πιστοποιητικού εξαγωγής ή προκαθορισμού και η περίοδος ισχύος του πιστοποιητικού έχει λήξει στην ημερομηνία κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος δηλώνει την πρόθεσή του να υπαχθεί στο καθεστώς επιστροφών:

— εάν η σχετική με το πιστοποιητικό εγγύηση δεν έχει αποδεσμευθεί βάσει της εν λόγω εξαγωγής, η εγγύηση καταπίπτει, λαμβανομένων υπόψη των κανόνων που εφαρμόζονται σχετικά,

— εάν η σχετική με το πιστοποιητικό εγγύηση έχει αποδεσμευθεί, ο δικαιούχος του πιστοποιητικού πρέπει να συστήσει εκ νέου την εγγύηση αναλογικά προς τις εν λόγω ποσότητες υπέρ του οργανισμού εκδόσεως του πιστοποιητικού· η εγγύηση αυτή καταπίπτει, λαμβανομένων υπόψη των κανόνων που εφαρμόζονται στο θέμα αυτό».

σφεύγουσα της κύριας δίκης όχι μόνο δεν προβάλλει οποιαδήποτε νόμιμη αξίωση για την εφαρμογή της εν λόγω προσαυξήσεως, αλλά οφείλει επίσης να ελευθερώσει πλήρως την ασφάλεια που συνέστησε η Nordfleisch κατ' εφαρμογήν του άρθρου 31 του κανονισμού 3665/87. Η καθής της κύριας δίκης θα πρέπει να αποδώσει το ποσόν που κατέβαλε ως προπληρωμή της επιστροφής λόγω εξαγωγής σύμφωνα με τις περί επιστροφής αχρεωστήτου εθνικές διατάξεις.

III — Πρόταση

Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο ερώτημα που υπέβαλε το Bundesfinanzhof ως εξής:

«Οι διατάξεις του άρθρου 33, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3665/87 της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 1987, για κοινές λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος των επιστροφών κατά την εξαγωγή για τα γεωργικά προϊόντα — όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 1, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1615/90 της Επιτροπής, της 15ης Ιουνίου 1990 — σε συνδυασμό με το άρθρο 29, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2220/85 της Επιτροπής, της 22ας Ιουλίου 1985, για τον καθορισμό των κοινών λεπτομερειών εφαρμογής του καθεστώτος εγγυήσεων για τα γεωργικά προϊόντα, δεν έχουν εφαρμογή στην περίπτωση του επιχειρηματία ο οποίος, αφού κατ' αρχάς υπέβαλε στις αρμόδιες εθνικές αρχές κατ' εφαρμογή του άρθρου 29, παράγραφος 2, του κανονισμού 3665/87 αίτηση προπληρωμής επιστροφής λόγω εξαγωγής για εμπορεύματα που έχουν τεθεί υπό τελωνειακό καθεστώς αποταμιεύσεως, αποσύρει στη συνέχεια την αίτησή του, πριν καν οι εν λόγω αρχές αποφανθούν επ' αυτής, αφού αποφάσισε να επανεισαγάγει τα εμπορεύματα στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, και ο οποίος όμως, παρά ταύτα, εισπράττει το ποσόν που είχε αρχικά ζητήσει. Υπό τις ανωτέρω περιστάσεις, η εθνική τελωνειακή αρχή οφείλει να ελευθερώσει πλήρως την ασφάλεια που συνέστησε ο εξαγωγέας κατ' εφαρμογή του άρθρου 31 του κανονισμού 3665/87 και δεν δικαιούται να εφαρμόσει την προβλεπόμενη στο προπαρατεθέν άρθρο 33, παράγραφος 1, προσαύξηση. Ο εξαγωγέας οφείλει να αποδώσει το ποσόν που του καταβλήθηκε ως προπληρωμή της επιστροφής λόγω εξαγωγής σύμφωνα με τις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού εθνικές διατάξεις».